

Tadeusz Galiński

Tanowo, st. 3, gm. Police, woj.
szczecińskie, AZP 28-04/3

Informator Archeologiczny : badania 31, 54-55

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

częściowo zniszczone wyposażenie w postaci 7 naczyń glinianych (czarki gruszkowate, amfory, naczynia doniczkowate, misy), elementy trzech ozdób miedzianych (bransolet ?) oraz 4 narzędzia krzemienne.

Dokumentacja i materiały zabytkowe przechowywane są w zbiorach Instytutu Archeologii UMCS w Lublinie.

SUSIEC, st. 13, gm. loco, woj. zamojskie, AZP 97-87/11

- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- ślady osadnictwa kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej (starszy okres epoki brązu)

Ratownicze, przedinwestycyjne badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. mgr. Jerzego Kuśnierza i Andrzeja Urbańskiego (Muzeum Okręgowe w Zamościu). Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Zamościu. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko położone jest u stóp porośłych lasem wydm, na terenie oddanym pod budownictwo jednorodzinne. Przebadano powierzchnię 12,5 m² w najbliższym sąsiedztwie wykopu gospodarczego.

Odkryto owalną w zarysie jamę zasobową kultury pucharów lejkowatych, o wymiarach 180 x 130 cm i głębokości 60 cm. Wypełnisko obiektu zawierało fragmenty ceramiki, kamienie piaskowcowe, ułamki polepy i dwa przedmioty krzemienne. Ponadto pozyskano od właściciela posesji zebrane przez niego z powierzchni duże fragmenty zdobionych naczyń kultury mierzanowickiej i trzcinieckiej.

Materiały przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Zamościu.

Badania zakończono.

Szadek, st. 3, gm. Blizanów, woj. kaliskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

TANOWO, st. 3, gm. Police, woj. szczecińskie, AZP 28-04/3

- ślady osadnictwa kultury ahrensburgskiej (późny paleolit, IX-VIII tys. p.n.e.)
- ślady osadnictwa mezolitycznego
- ślady osadnictwa protoneolitycznego (IV tys. p.n.e.)

Nadzór archeologiczno-konserwatorski prac ziemnych, prowadzonych od października do grudnia, związanych z realizacją inwestycji Urzędu Miejskiego w Szczecinie, dotyczącą budowy rurociągu wodnego Gunia - Jez. Głębokie. Nadzór archeologiczny nad całością prac ziemnych sprawował dr Tadeusz Galiński (Muzeum Narodowe w Szczecinie).

Stanowisko nr 3 w Tanowie, gm. Police, odkryte zostało w 1982, odnotowane następnie w ewidencji AZP, nr 28-04/3, stało się przedmiotem wieloletnich systematycznych badań wykopaliskowych, prowadzonych przez Dział Archeologii Muzeum Narodowego w Szczecinie. Występują tam ślady osadnictwa epoki kamiennej, od późnego paleolitu (IX-VIII tys. p.n.e.) reprezentowanego przez tzw. kulturę ahrensburgską, do protonelitu (IV tys. p.n.e.) reprezentowanego przez zespoły typu Tanowo, dla których to stanowisko tu omawiane jest eponimicznym. Było przedmiotem licznych publikacji, m.in.: T. Galiński, „Mezolit Pomorza”, Szczecin 1992. Do sezonu 1996 pozyskano z tego stanowisko przeszło 50 tys. zabytków krzemiennych i około 1500 fragmentów ceramiki.

Prace ziemne obejmują obszar około 1 ha, pasem szerokości do 50 m wzdłuż krawędzi stoku, od leśnej drogi biegnącej w poprzek wału morenowego do rzeczki Gunicy. Częściowo pokrywały się z wykopami archeologicznymi: III/88, XI/92, XV/93/95 i XVI/96. Były wykonywane przy pomocy sprzętu zmechanizowanego. Odkrywka obejmowała cały obszar terasy nadzalewowej rzeczki Gunicy i fragment terasy zalewowej jeziora atlantyckiego i miała powierzchnię około 800 m². Głębokość sięgała od 0,5 do 2,5 m. Obserwowano cały profil stanowiska, obserwowany już wcześniej w trakcie systematycznych badań wykopaliskowych. Nie było potrzeby powtarzania dokumentacji.

Zwartych skupień osadniczych, w postaci układów krzemienicowych nigdzie nie zanotowano. Występowały natomiast pojedynczo występuje zabytki. I tak:

1. w sąsiedztwie wykopu III/88, w warstwie jasnożółtego piasku występującego tu na głęboko-

ści 30-80 cm od pow. zalegały pojedyncze wióry, odłupki i odpady krzemienne. W sumie około 20-tu krzemieni. Reprezentują one osadnictwo protoneolityczne i wiążą się z materiałami wydobytymi wcześniej z tego wykopu /T. Galiński, Zespoły typu Tanowo..., „Materiały Zachodniopomorskie”, t. 33/.

2. w sąsiedztwie wykopu XVI/96, na stoku wału, znaleziono w sumie kilkanaście zabytków krzemiennych. Są to wyłącznie drobne odłupki odpady zarówno z surowca bałtyckiego, jak i z krzemienia dolnoodrzańskiego. Krzemienie są mezolityczne i niewątpliwie wiążą się z osadnictwem mezolitycznym - maglemoskim, analogicznie jak te z wykopu XVI/96.

3. w sąsiedztwie wykopu XV/93/95, na terenie łąki w warstwie torfu znaleziono najwięcej zabytków krzemiennych i kamiennych. Oprócz odłupków i wiórów, wystąpiły dwa rdzenie wiórowe: paleolityczny i mezolityczny. Materiał jest więc mieszany. Część materiału jest z krzemienia_dolnoodrzańskiego, część natomiast z surowca bałtyckiego kredowego. Materiały te przynależą do osadnictwa ahrensbuskiego badanego we wschodniej części wykopu XV/93 oraz innego - domieszka mezolityczna nasunięta z wyższych partii wału.

Poza krzemieniami, znaleziono dwa tłuki kamienne i jeden gładzik.

Pojedyncze odłupki, fragmenty wiórów i odpady znajdowano ponadto na większych odcinkach rozległej odkrywki, pojedynczo i bez wyraźnego nawiązania do wykopaliskowych obiektów.

Materiały pozyskane w trakcie przeprowadzania nadzoru znajdują się w Dziale Archeologii Muzeum Narodowego w Szczecinie.

TEPTIUKÓW, st. 6, gm. Hrubieszów, woj. zamojskie, AZP 86-94/119

- osada kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej (neolit)
- ślady osadnictwa kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej (wczesna epoka brązu)
- osada kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu – wczesna epoka żelaza)
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej lub grupy czerniczyńskiej(?) (okres wpływów rzymskich)
- osada wczesnośredniowieczna (X-XI w.)

Badania wykopaliskowe w ramach programu „Pogranicze chronologiczne kultury trzcinieckiej i łużyckiej na Lubelszczyźnie”, przeprowadzone w dniach od 6 do 26 maja przez dr Halinę Taras i mgr. Józefa Niedźwiedzia (Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Lublinie, Muzeum im. Stanisława Staszica w Hrubieszowie, Katedra Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 125 m².

Założono 2 wykopy w środkowej i południowej partii stanowiska Odkryto 18 nowych i dokończono eksplorację siedmiu obiektów przebadanych częściowo w roku ubiegłym, a także kontynuowano badania dwóch rowków neolitycznych. Najstarsze obiekty związane były z kulturą wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej. Należy z nią łączyć ob. 59, w rzucie i w profilu owalny, oraz dwa rowki, które podobnie jak w roku ubiegłym zawierały nieliczne, drobne fragmenty ceramiki. Rowy na zbadanym odcinku biegły względem siebie równolegle z południowego wschodu na północny zachód, a odległość między nimi wynosiła około 4,5 metra. W profilu były v-kształtne i osiągały miejscami głębokość około 2 metrów. W ob. 59 znaleziono czarę gruszkowatą, duży fragment naczynia doniczkowatego, kilkanaście fragmentów innych naczyń glinianych, drapacz na wiórowcu i wiórek krzemienno. Czarę gruszkowatą znaleziono także w ob. 58, lecz znajdowała się ona w lisiej norze i zapewne została przywleczona z sąsiedniego ob. 59, bowiem ob. 58 zawierał późniejsze chronologicznie materiały. Zabytki neolityczne zarejestrowano w warstwie kulturowej, z której pochodził też materiał kultury mierzanowickiej, również w tym sezonie reprezentowany śladowo, i kultury trzcinieckiej, występujący trochę liczniej. Jeden z nowo odkrytych oraz pięć częściowo wyeksplorowanych w ubiegłym sezonie obiektów należało do kultury łużyckiej. Były to wyłącznie jamy gospodarcze, w profilu trapezowate, nieckowate i półowalne, w rzucie okrągłe lub owalne. Wypełniska ich zawierały skromne wyposażenie w postaci ułamków naczyń i kości zwierzęcych. Z tą kulturą należy łączyć prawdopodobnie 2 wyroby brązowe